

Araguaia

amb el Bisbe Casaldàliga

Rivadeneira, 6 - 10è
08002 BARCELONA
Tel. 93 317 61 77
Fax 93 412 53 84

correu electrònic: araguaia@pangea.org

CARTA N. 62 - OCTUBRE 2009

CAP A UN SOCIALSME NOU: LA UTOPIA CONTINUA

Xerrada d'Antonio Canuto a la trobada del mateix títol,
organitzada per la nostra associació, a Lleida

“ SOCIALISME: UN ESTAT D'ESPERIT HUMÀ ”

«Bon dia a tothom» M'ho acaben d'ensenyar! Vull dir-vos que es una gran alegria estar aquí amb vosaltres i m'hi sento com a casa.

Els llaços amb en Pere i la Prelazia de São Félix do Araguaia ens uneixen íntimament i ens fan caminar sempre a la recerca d'una nova societat.

Aquesta nova societat que volem seria aquest **Nou Socialisme**. El que no sap ningú és com serà aquest nou socialisme. Com que m'han demanat de reflexionar sobre aquest Nou Socialisme he intentat organitzar unes idees que estan presents en la nostra Agenda Latino-Americana Mundial 2009 i en alguns articles llegits recentment. No tinc res d'original a presentar a no ser la meva experiència viscuda podríem dir “socialista” a la Prelazia de São Félix. Allà es vivia una experiència comunitària profunda. Bisbe, capellans, religioses i religiosos, laics i laiques vivíem en comunitat, en condicions d'austeritat evangèlica. Cada un rebia el mateix salari, el salari mínim de Brasil. Totes les grans decisions eren preses a les reunions de l'equip de pastoral, on la paraula del laic tenia el mateix pes que la del Bisbe. Va ser un moment profund, important, simbòlic i il·luminador. Aquest estil de vida està molt lluny del que la societat i la mateixa Església viu.

Però anem cap el Nou Socialisme.

UNA MICA D'HISTÒRIA

José Comblin, en el text El futur del Socialisme, que obre l'Agenda, fa una ràpida síntesi històrica del socialisme i dels actuals intents de socialisme a l'Amèrica Llatina.

“En el segle XIX aparegueren diverses teories de socialisme. De manera general, la idea bàsica era que s'havia de prendre, de la burgesia, la propietat dels mitjans de producció per entregar-la als treballadors. Els mitjans de producció eren tant les fabricues com les maquines. El socialisme era revolucionari perquè canviava completament les relacions de classe de la societat. En aquells temps l'objecte de la revolució era justament aquesta transformació de la relació de classe.

Al segle XX, el socialisme es va dividir entre una ala revolucionària i una ala reformista. Ni el socialisme revolucionari, ni el socialisme reformista van voler entregar l'economia als operaris. A la Unió dita Soviètica, Stalin va donar a l'estat tota l'economia, la terra, la indústria, el comerç i el transport. Tot va ser centralitzat i dirigit per una burocràcia estatal. En aquesta concepció, socialisme vol dir propietat en mans de l'Estat i direcció de l'economia per l'Estat.

El model rus va caure cap a finals de la dècada de 1980 i es va implantar l'hiper capitalisme del model neoliberal. La invasió fou un tsunami. El neoliberalisme va conquerir les classes dirigents de gairebé el món sencer i de gairebé tots els mitjans de comunicació. Va conquerir les universitats i dominà la major part dels governs dits democràtics.

Avui el socialisme és com un tabú. Molts ni tan sols s'atreveixen a parlar-ne. Molts consideren el socialisme un règim en el qual un s'instal·la, la gratuïtat dels serveis de salut, la gratuïtat de l'ensenyament a l'abast dels més pobres, un programa d'habitatge popular, un sistema de transport barat, finançat pel municipi, salaris dignes. Tot això fou realitzat per la socialdemocràcia, o sigui per un reformisme... Tot això és també combatut pel neoliberalisme com a obstacles per l'augment de

Drets Humans - Poble de Déu - Tercer Món - Ecologia - Ecumenisme

Amèrica - Carisma - Esperança - Pobres - Negres - Indis - Terra - Fidelitat - Regne - Pasqua

productivitat i la lliure competència.

Amb Chávez, la paraula socialisme reapareix al món polític. Va sortir de les minories minúscules on va ser confinada durant gairebé 30 anys. Hugo Chávez es va proclamar socialista i va afirmar voler instal·lar una societat socialista. No obstant això el socialisme no és l'element principal de la seva ideologia. La paraula dominant de la seva ideologia és el **bolivarisme**. Va donar al seu país el nom de república bolivariana i no socialista. Per això no es res estrany que el socialisme reaparegui en l'esfera de poder a Veneçuela gràcies a un militar. Un civil mai no podria fer el que Hugo Chávez està fent. Les forces armades no ho permetrien.

Ni el mateix Evo Morales, a Bolívia, ni en Rafael Correa a Equador, adopten el llenguatge socialista. Anuncien una transformació radical de la societat, però les transformacions realitzades no ultrapassen el reformisme. Els dos han recuperat el domini sobre el petroli i el gas. En això són nacionalistes.

Com en tots els sistemes d'inici del segle XIX, el socialisme és, abans de tot, una ètica social. No ofereix un model de societat nova, com nova economia, nova política, nova educació. Tot passa com si no es donessin les condicions objectives que farien factible aquesta nova societat. El socialisme és un humanisme però no ofereix una revolució.

Estimulat per Hugo Chavez, l'imaginari socialista reapareix de nou d'una manera ben moderada fins el present moment. S'inspira més en la figura de Che Guevara que en la figura de Lenin. Fins aquí les reflexions que ens fa en Comblin.

CRISI DEL CAPITALISME

Arriba el 2008 i, cap a final d'any, també la gran crisi financera. Els fonaments del capitalisme s'esmorronen. El déu-mercat cau de genolls i implora l'ajuda de l'Estat que abans volia veure ben lluny de l'economia. I les aixetes dels recursos públics s'obren per evitar el col·lapse total del sistema. Els perjudicis són socialitzats, el conjunt de la nació carrega amb ells, mentre que quan hi ha lucre aquest queda a les mans de les corporacions i dels que hi han posat el capital!

I la crisi econòmica i financera va venir acompanyada de la crisi energètica i ambiental. El **capitalisme** partia del pressupost que la terra és una espècie de bagul del qual podem tibar recursos indefinidament.. Avui tenim clar que la terra és un planeta petit, vell i limitat que no suporta un projecte d'explotació il·limitat. El capitalisme és, essencialment, antiecològic perquè el seu propòsit és utilitzar i explotar la naturalesa a força del treball humà per acumular riquesa, en el temps més breu possible, amb el mínim d' inversió i amb la millor capacitat competitiva possible. Transformar tot en mercaderia: els béns de la natura, els òrgans humans i crear fins i tot el "mercat dels drets a profanar". Si un país no

arriba a la quota de pol·lució a la que "té dret" (en realitat, ningú no el té aquest dret), podria vendre-la a un altre. Com es poden fer diners amb una cosa així?, és pervers i contra natura!. Però això està en la lògica del capitalisme. Tot objecte té un preu: malversar els béns de la naturalesa i l'omissió de la solidaritat generacional envers els qui vindran després de nosaltres.

Però davant la gran crisi actual la discussió que domina es limita a preguntar-se : quines correccions calen fer per salvar el capitalisme i regular els mercats?

La crisi actual seria una oportunitat única perquè la humanitat s'aturés a pensar, mirar quines errades s'han comés, com evitar-les i quins nous rumbos hem d'enfocar junts, per sortir de la crisi. Ara que el capitalisme està de genolls seria la gran oportunitat de construir un projecte nou, una alternativa humana, socialista. Però, què passa? Davant de la major crisi històrica del capitalisme hi ha una esquerra atordida. Segons Hobsbawn, l'esquerra està fràgil, desorientada i no sap què proposar, no té una proposta alternativa.

E. Robin Pollin diu que el problema, "és que en aquest moment de la història, nosaltres no

sabem com una economia socialista actuària, no sabem com moure'ns de l'actual desintegració del neoliberalisme cap a alguna cosa aproximadament socialista". La seva màxima gosadia es resumeix, com a molt, a la revisió de les idees keinesianes, cosa ja feta per la dreta, fins i tot com a correcció del rumb del capitalisme. L'esquerra es troba presonera del debat sobre quin grau de regulació s'ha de fer sobre el mercat. Però a l'Estat és el màxim que l'esquerra s'atreveix a exigir: Acompanya a la crisi del capitalisme una crisi de l'esquerra.

A la crisi econòmica l'acompanya, també, una seria crisi climàtica a la qual l'esquerra ha donat poca importància. La crisi ha portat la necessitat

VIURE MILLOR O VIURE BÉ?

La crisi ens obliga a pensar un nou model de societat en el qual no es pensi només en les relacions entre les persones i en les formes de participació, sinó que això inclogui un nou paradigma de relació amb la natura. A la ideologia dominant, tothom vol viure millor i gaudir d'una millor qualitat de vida i s'associa qualitat de vida al Producte Interior Brut de cada país que és una mesura inventada pel capitalisme per estimular la producció creixent dels béns materials per a ser consumits. El "viure millor" suposa una ètica del progrés il·limitat i ens incita a una competició amb els altres per crear més i més condicions per "viure millor". Mentretant perquè alguns puguin "viure millor" milions i milions han de "viure malament". És la contradicció capitalista.

El viure millor es contraposa al **viure bé**. Boff ho exemplifica així: "Bhutan, país exprimit entre la Xina i l'Índia als peus de l'Himalaia, molt pobre materialment, ha establert oficialment "l'índex de Felicitat Interna Bruta". Aquest no és mesurat per criteris quantitius, sinó qualitius, com el bon govern de les autoritats, la distribució equitativa dels excedents de l'agricultura de subsistència, de l'extracció vegetal i de la venda d'energia a l'Índia, bona salut i educació i, especialment, bon nivell de cooperació de tots per garantir la pau social.

En les tradicions indígenes d'Abya Yala, nom del nostre continent indioamericà en lloc de "viure millor" es parla del "bon viure". Aquesta categoria ha entrat a les constitucions de Bolívia i Equador com l'objectiu social aconseguir l'Estat per a tota la societat.

El "bon viure" reflecteix una ètica de la suficiència per a tota la comunitat i no tan sols per l'individu. El "bon viure" suposa una visió

de repensar també la relació entre la societat i la natura.

Leonardo Boff ens fa memòria que a inicis del segle XX era necessària la meitat de la Terra per a satisfer les demandes humanes. El 1981 ja és necessitava la terra sencera. Al 1995 ja ultrapassàvem en el 10 % la seva capacitat de regeneració, però era suportable. L'any 2008 passem del 40 % i la terra està donant senyals inequívocs que ja no aguanta més. Si mantenim el creixement del PIB mundial entre el 2 o el 3 % l'any, al 2050 necessitarem dues terres, cosa que és impossible. Estem propers al caos, però és del caos que neix un nou ordre.

orística i integradora de l'ésser humà inserit en la gran comunitat terrenal que inclou, a més a més de l'ésser humà, l'aire, l'aigua, els sòls, les muntanyes, els arbres i els animals; i estar en profunda comunió amb la Pacha Mama (Terra), amb les energies de l'univers i amb Déu. La preocupació central no és acumular. A més

a més, la Mare-Terra ens forneix de tot el que necessitem. El nostre treball supleix el que ella no ens pot donar o ens ajuda a produir el que és suficient i decent per a tots, també pels animals i les plantes. "Bon Viure" és estar en permanent harmonia amb el tot, celebrant els ritus sagrats que contínuament renoven la connexió còsmica i amb Déu.

El "bon viure" ens convida a no consumir més del que l'ecosistema pot suportar, a evitar la producció de residus que no podem absorbir amb seguretat i ens incita a reutilitzar i reciclar tot el que hem usat. Serà un consum reciclable i frugal. Aleshores no hi haurà escassetat.

En aquesta de recerca de nous camins per a la humanitat la idea del “bon viure” té molt a

ensenyar-nos “ (Boff, Leonardo – El viure millor o el bon viure. Article de 25/03/2009)

ECOSOCIALISME

S’ha de projectar, doncs, un horitzó d’esperança per a tota la comunitat de vida, incloses les persones humanes. Es tracta d’articular un nou padró de producció i de consum amb un repartiment més equitatiu dels beneficis naturals i tecnològics, respectant la capacitat de suport de cada ecosistema, del conjunt del sistema Terra i vivint en harmonia amb la naturalesa.

A aquest nou model de desenvolupament se l’anomena **ecosocialisme**. Tant el socialisme com l’ecologia reivindiquen valors qualitius: el valor de l’ús, la satisfacció de les necessitats la igualtat social pel primer, la salvaguarda de la naturalesa i l’equilibri ecològic per a la segona . També entenen l’economia com “encaixada” en el medi ambient social i natural. L’objectiu comú podria ser, com escriu A. Mitzman, “substituir els valors actuals dominants de creixement econòmic lineal i d’enriquiment personal, de competitivitat impietosa i de la divisió del món entre guanyadors i perdedors, per valors orientats cap a l’harmonia social i per la solidaritat, basats en el respecte per la natura, en el caràcter cíclic de la vida en general”.

Com serà aquest ecosocialisme? En primer lloc, cal deixar clar quina és la intuïció bàsica del socialisme. És col·locar la societat i el “nosaltres” al centre de les preocupacions humanes i no l’individu i el jo. Això significa que el projecte econòmic ha d’estar al servei del projecte social i del projecte ecològic de sosteniment de tota la vida. L’economia s’ha de sotmetre a la política, i la política a l’ètica de la solidaritat i de la participació del major nombre possible de persones”(Boff, Ecologia i Socialisme, Agenda). El treball deixa així de ser mercaderia per ser comprada i venuda, rescata la seva funció d’obra per la que l’ésser humà es fa a si mateix i plasma la manera de garantir la seva supervivència sense desgastar el capital natural.

El ecosocialisme representa una ruptura amb la ideologia “productivista” del progrés - en la seva forma capitalista i/o burocràtica (anomenada “socialista real”) - i oposada a l’expansió fins a l’infinít d’un mode de producció i de consum destructor del medi ambient.

En aquest context guanya relleu la qüestió bàsica per totes les societats: l’energia. L’ecosocialisme postula l’ús d’energies renovables i perennes com

el sol, el vent, l’energia dels mars ... Especialment l’energia solar, menystinguda pel capitalisme, perquè és gratuïta i amb ella no es poden fer negocis. Ha sorgit, fins i tot, un corrent que es denomina “comunisme solar”.

Diu Michel Löwi: “Traduït en termes pràctics, l’ecosocialisme emfatitza solucions que neixen de les bases i que aprofiten recursos naturals o redueixen la contaminació atmosfèrica. Així, per exemple, s’entesta en el transport col·lectiu gratuït que faria fora del carrer milions de cotxes i evitaria la contaminació, productora de l’efecte estufa que genera l’escalfament del planeta. Dóna valor a les lluites més senzilles de la població que s’oposa a la implantació d’una indústria que contamina els sols i les aigües el que implica el desforestament, i així, afavoreix l’augment de diòxid de carboni.

En una perspectiva més ampla que preveu un **nou paradigma de civilització**, capaç de respondre al clamor ecològic, l’ecosocialisme postula la superació de l’actual configuració política, assentada sobre els estats nacionals. Una humanitat unificada en l’única Casa Comúna, la Terra, exigeix un centre d’organització dels recursos, o serveis naturals, responsable per tota la població del planeta. Es fa necessària una governabilitat planetària. O repartim amb equitat els pocs recursos naturals, o aleshores la Terra no podrà atendre la voracitat dels consumistes i podrà entrar en procés de caos, i ens afectarà a tots indistintament. O ens farem socialistes per motius ètico-polítics i fins i tot merament estadístics o patirem les conseqüències desastroses de la insostenibilitat de la terra.”

“El raciocini ecosocialista es basa en dos arguments essencials:

1- El tipus de producció i de consum actual dels països capitalistes avançats, basat en la lògica d’acumulació il·limitada (de capital, de lucre, de mercaderies, de malversament dels recursos, de consum ostensiu, de destrucció accelerada del medi ambient, no pot ser estès, de cap manera, al conjunt del planeta, amb l’amenaça d’important crisi ecològica. Segons càlculs recents, si es generalitzés al conjunt de la població mundial el consum mig d’energia dels EUA, les reserves conegudes de petroli s’esgotarien en dinou dies. Per tant, aquest sistema està necessàriament

fonamentat en el manteniment i l'agreuament de la desigualtat gegant entre el Nord i el Sud.

2. De tota manera, la continuació del "progrés" capitalista i l'expansió de la civilització basada en l'economia de mercat – fins i tot sota aquesta forma brutalment desigualitària - amenaça directament, a curt o mig termini (qualsevol previsió seria arriscada), la pròpia supervivència de l'especie humana. La salvaguarda del medi ambient natural és, per tant, un imperatiu humanista.

La racionalitat maldestra del mercat capitalista, amb el seu calcul immediatista de pèrdues i guanys, és intrínsecament contradictòria a una racionalitat ecològica que ressalta la temporalitat llarga dels cicles naturals.

Les reformes parcials són totalment insuficients: s'ha de substituir la microracionalitat del guany per una macroracionalitat social i ecològica, cosa que exigeix un veritable canvi de civilització. Això no és possible sense una profunda reorientació tecnològica que controli la substitució de les fonts actuals d'energia per altres fonts, no contaminants i renovables, com l'energia solar. La primera qüestió que pot ser formulada és, per tant, la del control sobre els mitjans de producció i, en primer lloc, sobre les decisions d'inversió i de canvi tecnològic.

Es torna necessària una reorganització del conjunt del tipus de producció i de consum, basada en criteris exteriors al mercat capitalista:

les necessitats reals de la producció (no necessàriament "pagables") i la salvaguarda del medi ambient. En altres paraules una economia de transició cap al socialisme, "re-encaixada"

(como diria Karl Polanyi) en el medi ambient social i natural, perquè es basa en la tria democràtica de les prioritats i de les inversions per la pròpia població –i no per les "lleis de mercat" o per un politburo omniscient. Una transició que porti a un tipus de vida alternatiu, a una nova civilització, més enllà del regne del diner, dels hàbits de consum artificialment induïts per la publicitat i de la producció, fins a l'infinit, de mercaderies perjudicials pel medi ambient (el cotxe individual!)". (Michel Löwi – De Marx a l'eco socialisme)

SOCIALISME QUÀNTIC

En la mateixa direcció de l'ecosocialisme hi ha el socialisme quàntic que ens va presentar, a l'agenda, en Rolando Ayala Monge de Costa Rica. Segons ell el socialisme quàntic no pretén ser un nou plantejament o programa ideològic, encara que desitja, però, donar resposta a moltes preguntes.

La física quàntica, i altres estudis recents, superen una visió mecanicista i estàtica de la naturalesa i del món introdueixen elements nous en la comprensió dels fenòmens naturals i socials i, fins i tot, de la dimensió espiritual de la vida.

La nova ciència quàntica és ecològica i relativista. Parteix d'altres premisses i ajuda a donar altres interpretacions als fenòmens socials.

"Els estudis de física quàntica van dur el filòsof i físic francès **Bernard d'Espagnat** a guanyar el premi **Templeton 2009**, considerat el millor premi del món concedit a una única persona, ja que revelen una realitat, més enllà de la ciència, que

l' espiritualitat i l'art poden ajudar a comprendre.

La física clàssica, desenvolupada per Newton, creia que podia descriure el món per mitjà de les lleis de la natura conegudes o per descobrir. La física quàntica, però, demostra que les partícules minúscules contesten aquesta lògica i poden actuar de formes indeterminades.

Algunes descobertes desconcertants de la física quàntica fan a creure que tota la creació té una totalitat i una interrelació que molts científics deixen de costat quan intenten dividir els problemes en les parts corresponents en lloc d'entendre'ls en contextos més amplis.

Un d'ells és l'entrellaçament, la forma en què dues partícules subatòmiques s'uneixen, fins i tot si són molt lluny una de l'altra, de manera que els experiments que es facin amb una afectaran l'altra automàticament sense que semblin tenir una relació aparent. Aquesta visió xoca amb el punt de vista materialista llargament difós entre

els científics..” (Tom Heneghan, publicat per l'agència Reuters 16-3-09).

Els elements constitutius del socialisme quàntic presentats per Monge a l'Agenda són:

1- Els sistemes socials i polítics més avançats no són solament producte de revolucions ni de decrets, són, principalment, el resultat de l'evolució de la ment i de l'esperit. La transformació social s'aconseguirà gràcies a un canvi de dins a fora, no necessàriament imposada per lleis, decrets o revolucions ja que les portes del canvi s'obren a partir de la transformació del propi individu.

2- L' economia dominant presumeix de la racionalitat del fet econòmic, de la teoria que els mercats tendeixen a l'equilibri i la creença que dedicar la vida a generar el lucre és el que és racional o natural. Aquestes premisses, però, són falses. La implantació de les idees materialistes mai no arribarà a produir l'equilibri entre les persones ni en les relacions humanes.

3- El canvi tecnològic, ideològic, institucional i econòmic no tindrà efectes sostenibles en l'exhibició de la història si no té en compte la dimensió espiritual. Les veritables revolucions es gesten als cors i a les ments dels pobles abans que als carrers.

4- La humanitat ha fet uns quants salts quàntics: l'aparició del llenguatge, la invenció de l'escriptura, la revolució científica de l'era moderna al món occidental etc.

L'avenç durador haurà de donar-se com un avenç de l'evolució de la consciència, com salts de paradigma. Seran socialistes els països habitats per pobles solidaris, no pas els que tinguin lleis socialistes.

5- Cap sistema social avançat no pot imposar-se si ha estat estructurat segons un model diferent al de la mentalitat col·lectiva.

6- El socialisme quàntic es fixa en una concepció de socialisme de subjectes, d'individus lliures que, en exercitar la seva llibertat, interpreten una dansa col·lectiva i harmoniosa, nascuda de l'expressió de la consciència i no pas dels mercats ni d'una imposició estatal.

7- Un dels pilars de la física quàntica és el principi de la complementarietat que pot esdevenir-se amb elements suposadament contradictoris com podria ser parlar de socialisme individualista o individualisme socialista. El que resulta ser una contradicció en el materialisme mecanicista es converteix en complementarietat en el paradigma quàntic.

DEMOCRÀCIA RADICAL, ECOLOGIA PROFUNDA I TRANSFORMACIÓ EDUCATIVA

“El camí del socialisme quàntic duu a combatre tota mena de concentració de poder públic o privat. Distribuir el poder polític, econòmic, burocràtic o informatiu és la ruta més segura per assolir un ordre més just. La democràcia radical és la resposta al desafiament del capitalisme global i constitueix la faç d'un nou concepte de socialisme, sense burocràcia, i implica la disseminació del poder en el més pregon de la societat, inserit en el tot social i no monopolitzat per subjectes ontològicament predeterminats, ni per nomenclatures ni jerarquies privades. Això descriu el concepte d' estat hologràfic o holístic no centrat en el que és institucional sinó en el que és societat organitzada per mitjà de comunitats, institucions obertes, xarxes socials de tota mena... etc. Es tracta d'una evolució de la democràcia representativa a l'holocràcia”.

“Més que una bandera ideològica, el socialisme, és una categoria ètica, és per això que el que és més contrari al socialisme no és precisament el capitalisme en la seva expressió econòmica sinó en la manera de trencar els valors que mantenen

la unitat i la cohesió entre els ésser humans. De tota manera el capitalisme és l'expressió més propera a aquesta destrucció del teixit social a través de l'obtenció de l'energia de cadascú en forma de riquesa, poder, prestigi, llibertat, temps i seguretat prèviament arrabassats als altres”.

“La crisi política d'avui és, essencialment, una crisi espiritual i no té guarició amb medecines que només ataquen els símptomes. La nova escala de valors actuarà en el més pregon de la consciència, en l'ordre social implicat per generar forces capaces d'il·luminar altres horitzons. Aquí neixen les condicions bàsiques, així es produeix l'argamassa amb la qual es pot construir un ordre social més feliç. La solidaritat, la germanor, la igualtat, la pau interior i l'amor són principis bàsics, condicions inexcusables, en totes les realitats històriques o premisses culturals per tal de moure el carro de la història cap a un ordre social més just”.

Monge acaba el seu text afirmant: “Socialisme és

un estat de l'esperit humà. Mai no podrà arribar per la via del materialisme. Florirà de mil maneres diferents, segons la realitat cultural i històrica de cada societat, sempre serà, però, producte de la relació entre la democràcia i l'amor". (Araya Monge, Rolando – Socialisme Quàntic – Agenda Llatinoamericana 2009).

Els principis i els valors defensats per Monge són afirmats també per altres autors de la nostra Agenda. Ivone Gebara diu que "li agrada pensar en un socialisme entès com un **camí construït col·lectivament** i no pas dictat per una central, un partit, un sindicat o una església o mantingut per un estat denominat socialista". Ella diu que viuen el socialisme les dones que van arrencar canvis de la multinacional Aracruz, joves de la perifèria que organitzen conjunts de hip-hop, reggae, funk, capoeira...

Boff, quan parla d'ecosocialisme, afirma que representa "**la realització radical de la democràcia**. En aquesta democràcia la societat com un tot (i no les elits) són subjectes d'acció política. És una democràcia sense fi com va expressar el pensador portuguès Boaventura de Souza Santos, democràcia participativa i no només representativa i delegadora, democràcia viscuda a la família, a la comunitat, a les organitzacions socials i al muntatge de l'Estat. Darrera de l'ideal democràtic hi ha la idea ancestral que tot el que interessa a tots ha de ser discutit i decidit per tots. Per tant la democràcia té a veure amb la participació activa de tots pels camins més diversos.

Principalment la democràcia s'ha de realitzar també en el procés productiu ja que en el sistema capitalista la democràcia s'atura a la porta de les fàbriques. Allà dins regna la dictadura dels amos i dels tècnics. Això implica que els treballadors no han de ser només productors de productes sinó que han de discutir entre si i co-decidir les formes de producció, subordinant el valor de canvi al valor d'ús i organitzant la producció en funció de les necessitats socials i de les exigències de salvaguarda del medi ambient". (Boff, Leonardo, Ecologia i socialisme – Agenda 2009)

Aquesta radicalitat de la democràcia, en paraules de Maria López Vigil passa pel feminisme: "**No es pot ser socialista sense ser feminista**. I ser feminista sent socialista és un desafiament descomunal. Exigeix pensar, mirar, actuar i parlar d'una altra manera. ... La perspectiva de gènere ha de partir del cos, de la sexualitat. En el cristianisme tradicional no hi ha res de més

temut, depreciat i refusat que el cos i els seus instints, especialment de la dona, i no hi ha res de més sacralitzat que el cos mort". (López Vigil, Maria - El socialisme i el cristianisme necessiten del feminisme – Agenda 2009)

El mateix afirma Joan Subirats al seu text " Nou socialisme, aprofundiment de la democràcia": "Convé recordar que hi ha molts tipus de coneixement i de saviesa i que, per tant, és molt important que recuperem les "memòries" de la transformació i dels canvis socials. Recuperar i valorar el coneixement tàcit i implícit de molts agents socials i de molts sectors populars que aspiren, no només a ser objectes d'atenció política i de preocupació transformadora, sinó

també a ser subjectes polítics amb veu pròpia. La democràcia transformadora, participativa i igualitària, per la qual lluitem, ha de recuperar la veu, la presència i la saviesa dels que han estat tradicionalment exclosos de les decisions i als quals devem respecte".

El nou **socialisme radicalment democràtic**, s'esdevé allà on "els moviments de dones sacsegen el jou del patriarcat mil·lenari i cerquen definir la seva identitat en reciprocitat amb el que és masculí, allà on els moviments religiosos proposen un diàleg entre religions més enllà de les seves respectives ortodòxies, allà on els moviments a favor de la terra proclamen el destí universal del planeta, allà on els defensors dels drets humans criden la comuna dignitat dels humans, allà on els moviments de resistència altermundista s'aventuren a preguntar "progrés fins a on i progrés per a qui?" (Garcia Roca, Joaquin , Nou Socialisme i religió – Agenda 2009)

González Faus és clar quan diu que "el socialisme ha de ser construït entre tots. **Exigeix una conversió ètica** que ens faci, abans que res, capaços de somiar: somiar el socialisme, parodiant Machado que somiava camins. I caminar junts en aquest somni. Les estructures

convertides ajuden les persones a ser millors si elles mateixes, a la vegada, es converteixen per a crear aquelles estructures noves i també per a no abusar d'elles com va passar en aquells models que coneixem de "socialisme real" (jo millor diria irreal). (Gonzalez Faus, José Ignacio, Faci's el socialisme, caminant – Agenda 2009)

Si els experiments de la física quàntica i de l'entrellaçament "- la manera en què dues

partícules subatòmiques romanen unides fins i tot si es troben molt lluny una de l'altra, de manera que els experiments amb una afectaran directament l'altra sense comunicació aparent entre elles -" s'apliquen directament a la societat, tots els petits projectes, les petites experiències de vida col·lectiva i solidària, d'una manera o altra estaran influenciant tot el teixit social d'una manera imperceptible però real i estaran contribuint al ressorgiment d'un **NOU SOCIALISME**.

Text original en portuguès traduït pel secretariat de l'Associació Araguaia

Les vinyetes d'aquesta carta han estat dibuixades per l'Alfons López i extretes de la revista COOPERACIÓ.

AGENDA LLATINOAMERICANA 2010: PRESENTACIÓ A BARCELONA

Justícia i Pau de Barcelona, els comitès Òscar Romero i l'Associació Araguaia us conviden a la presentació de l'**Agenda Llatinoamericana Mundial 2010 a Barcelona**.

L'Agenda d'enguany porta el títol:

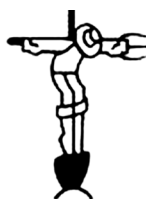
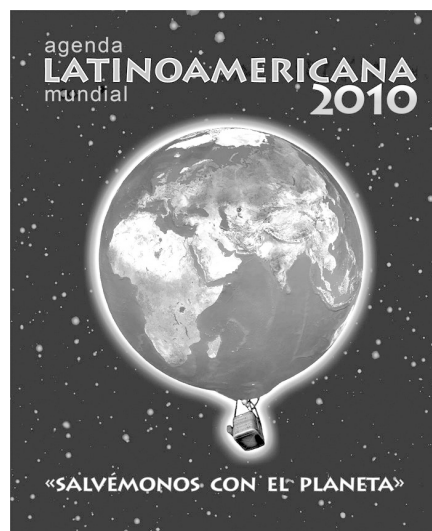
SALVEM-NOS AMB EL PLANETA

La presentació serà a càrrec de **DANI BOIX** doctor en Biologia i Doctor en Ecologia del Departament de ciències ambientals de la Universitat de Girona.

Membre de la Comissió permanent de l'Agenda Llatinoamericana de Girona.

Tindrà lloc el proper dijous dia **26 de novembre a 2/4 de 8 del vespre** al carrer Rivadeneyra 3r pis de Barcelona (prop pl. Catalunya).

SI VOLEU COMPRAR-NE EN TENIM A LA VENDA AL SECRETARIAT

Araguaia
amb el Bisbe Casaldaliga

Amb el suport de

